

Tour des Combins

In het grensgebied tussen Zwitserland en Italië, omgeven door adembenemende vierduizenders, vind je enkele zeer mooie wandelwegen alsook de langeafstandspaden Alta Via 1 en 3. De toppen van de Grands Combins en de naburige bergmassieven vormen het veelbelovende kader van een adembenemende tocht: de Tour des Combins. In het gebied gelegen tussen de valleien van Val des Bagnes en Val d'Entremont en de Gran Saint Bernardpas, het pure hooggebergte, kom je als ervaren bergwandelaar helemaal aan je trekken. Sneeuwvelden, eenvoudige rots passages, steile cols en riviertjes oversteken zijn de vaste ingrediënten van de (lange) dagetappes en maken dat je telkens weer uitgeput maar voldaan de hut bereikt. Het is nog vroeg in het bergwandelseizoen. Eind juni wacht ons nog heel wat sneeuw en ijs daarboven.

EEN INSTAPDAGJE

Vanuit België is de Tour des Combins het eenvoudigst te starten vanuit Bourg-Saint-Pierre (1632 meter), een klein bergdorpje op ongeveer 30 kilometer van Martigny, gelegen op de weg naar de beroemde Alpenpas Grand-Saint-Bernard en gelijknamige tunnel. Doch het verkeer valt goed mee en beïnvloedt onze nachtrust in de gezellige Auberge Au Petit Vêlan geenszins.

Vanuit Bourg-Saint-Pierre helpen de gele ruiten met zwart opschrift TDC ons meteen de juiste richting te vinden. Gelijkmatic stijgen we tot Creux du Ma, een chalet op ongeveer 1975 meter. Vandaar uit gaat het stijgingspercentage de hoogte in en voelen we de kuiten stilaan spannen. We steken een rivier over nabij Boveire d'en Bas en volgen het zigzaggend pad tot Le Coeur (2033 meter). Het is nog vroeg in het bergseizoen en de eerste sneeuwvelden dienen zich aan. Op sommige plaatsen is het pad zelfs weg geërodeerd, maar het blijft steeds goed zichtbaar en bewandelbaar. Na 4,5 uur komen we aan in de Cabane du Col de Mille (2473 meter). We overnachten er in een splinternieuwe hut die dat weekend voor het eerst de deuren opent, al zijn de werken op dat moment (begin juli 2014) nog niet helemaal voltooid. Via de website van de hut kan je de bouw helemaal bekijken in een fotoreportage. Heel indrukwekkend allemaal!

HET PRACHTIGE NATUURFENOMEEN: DE GLACIER DE CORBASSIÈRE

Na onze instapdag trekken we naar de Cabane FXB Panossière (2641 meter). Het heeft heel de nacht gesneeuwd en alles is toch onder een vers laagje sneeuw bedekt. We volgen eerst een dalend pad in een graslandschap. Bij mooi weer heb je op dit deel van de tocht een prachtig zicht op de Val des Bagnes. De gemeente Bagnes is de grootste gemeente van Zwitserland met een oppervlakte van 290 km² en 7000 inwoners. We steken een plateau over, een drassige aanleggenheid, want van overal stromen de bergbeekjes hier als een delta over het plateau.

We passeren Cabane Brunet (2103 meter). Let op: deze hut is enkel open tijdens de maanden juli en augustus, en is niet dagelijks geopend. Raadpleeg zeker hun website voor de openingsuren als je hier een stop wenst te maken. Hier maken wij de keuze om niet de traditionele route van de TDC te volgen, die ons na 3 uur (540 hoogtemeter stijgen) bij de Cabane FXB Panossière zou brengen. We gaan richting Col des Avouillons (2647 meter) waarna we weer helemaal afdalen naar La Maye (2106 meter). Het kaartmateriaal verschilt hier van de bewegwijzering. We lopen even de verschillende mogelijkheden af, waarna we onze keuze maken. De weg naar de Col des Avouillons licht er sprookjesachtig bij. Een licht dalend, dan weer licht stijgend pad, door een smalle vallei, waar je vlak naast een wild stromend bergriviertje loopt.

Wij volgen het riviertje stroomopwaarts tot we plots een prachtig zicht krijgen op een vlakte, Pron Sery. We stijgen links de flank in en komen in rotsachtig terrein. Balancerend over grote rotsblokken krijgen we een zicht op de col. Maar vergis je niet, wat je ziet is eigenlijk niet de col, deze ligt nog 100 meter hoger maar blijft lange tijd aan het zicht onttrokken. Boven aangekomen op de col heb je een prachtig zicht op de Glacier de Corbassière en zie je aan de overkant van de gletsjer de hut reeds liggen. We dalen via een steil pad af richting de zijmorene van de gletsjer. Tot over enkele jaren kon je van hieruit de gletsjer oversteken tot bij de hut, maar ook hier doet klimaatsverandering zijn werk. Elk jaar trekt de ijsmassa zich vijf tot zes meter terug. De route loopt nu via een splinternieuwe passerelle die over de vroegere indrukwekkende eindmorenen is gebouwd. Op het moment dat wij hier reeds de brug oversteken, is hij zelfs nog niet ingehuldigd, dat zal voor de eerstvolgende zondag zijn. 2000 werkuren en 400 000 CHF resulteren in een brug die 210 meter lang is en zich 70 meter boven de afgrond bevindt. Vanaf de brug wacht ons nog een steil pad tot aan de Cabane FXB Panossière, waar ons een oogverblindend zicht op de toppen van de Combin wacht. FXB zijn de initialen van François-Xavier Bagnoud, een helikopterpiloot die gespecialiseerd was in reddingsoperaties. Op de leeftijd van 18 jaar was hij reeds actief. Op 23-jarige leeftijd beëindigde hij zijn doctoraatsstudies en ging werken in het bedrijf van zijn vader, Air Glaciers, in Sion. In drie jaar tijd voerde hij 300 reddingsvluchten uit, in de Alpen, maar ook in de woestijnen in Afrika. In 1986 miet hij op 24-jarige leeftijd het leven tijdens een missie in Mali. Ter zijner nagedachtenis werd de nieuwe Cabane des Panossière gebouwd, de oude werd in 1988 door een lawine verwoest.

EDELWEISJES EN MARMOTTEN IN OVERVLOED

Voor de derde etappe vertrekken we vroeg, om 8u zijn we al op pad. Er wachten ons immers 1288 positieve en 1467 negatieve hoogtemeters over een afstand van 12 km. Even over de zijmorene van de Glacier de Corbassière stappen en dan stijgen we al onmiddellijk links de flank in voor een klim van 200 hoogtemeters naar de Col des Otanes (2846 meter). Vanop les Otanes heb je het meest fantastische zicht op de grootsheid van de cirque van de Grand Combin. We traverseren over rots- en sneeuwvelden. Alles is hard bevroren en voorzichtigheid is geboden. Via een dichtgesneeuwde geul dalen we snel af. Dit is vrijheid, dit is genieten, helemaal naar beneden rennen over de sneeuw. We laten de sneeuw achter ons en dalen verder af tot aan Paxagnou (2147 meter). Hier kan je kiezen tussen de hoofdroute die verder afdalt tot het Lac De Mauvoisin en je via een brede kiezelweg tot bij de insteek naar de hut brengt of de variant met gevoelig meer hoogtemeters. Wij kiezen voor de variant en klimmen naar Pierre à Vire (2337 meter). Van hieruit kronkelt het pad zich een weg langs de bergflank boven Lac De Mauvoisin. Dit stuwmeer heeft een grootte van meer dan 2 km². Met zijn wand van 250 meter behoort de stuwdam tot de vijftien hoogste ter wereld. We ervaren een prachtig zicht op de vallei en de rond snellende marmotten. We vinden massa's edelweisjes om te bewonderen. Maar het weer is guur en de koude wind blaast in ons gezicht, niettegenstaande bereiken we La Tsessette (2516 meter), van waaruit we een blik krijgen op het laatste deel van de etappe en de hut. Dat laatste deel dient zich al snel aan met een afdaling tot het meer (2042 meter) en dan terug 400 meter stijgen naar Cabane de Chanrion (2462 meter). We komen omstreeks 17u aan, een hele lange etappe dus, vooral te wijten aan het oversteken van de vele sneeuwvelden die er begin juli nog zijn.

WELKOM IN ITALIË

De vierde dag trekken we naar de Rifugio Champillon, zoals de naam van de hut al doet vermoeden steken we de grens over naar Italië. Na een eerste steile klim bereiken we Fenêtre Durand, een brede col op 2805 meter, gelegen tussen Mont Gelé en Mont Avril. In een soort van karstlandschap, laverend over en tussen de rotsblokken bereiken we een brede vallei, over de alpenweiden volgen we de loop van de rivier. We komen terug in de bewoonde wereld en passeren een drietal bergeries. We zijn op het grondgebied van By aangekomen. Een grote kom die we helemaal rond moeten met in het midden, wat lager gelegen, één huis: Casa Farinet. Hier verbleef tijdens de tweede wereldoorlog Luigi Einaudi. Hij was econoom, journalist en werd de tweede president van de republiek Italië. In de naoorlogse periode was hij aan de macht van 1948 tot 1955. Even verderop lopen we naast de Ru de By, een irrigatiekanaal waarvan de oorsprong teruggaat tot het jaar 1400. Toen werd voor de Aosta-vallei een netwerk van open irrigatiekanalen aangelegd dat het smeltwater van de gletsjers tot bij de akkers en dorpen bracht. Nu is het kanaal grotendeels ingekapseld in een leiding en een laag aarde (of is men bezig met de aanleg ervan). Enkel ter hoogte van Néan (2085 meter) krijg je nog een mooi beeld van hoe het vroeger was: een netjes gemetseld kanaaltje met helder water. Daar vatten wij ook de laatste klim naar de Rif. Champillon aan (2435 meter).

HET MAJESTUEUZE MONT BLANC-MASSIEF

De vijfde etappe leidt ons nog verder Italië in. Na onze eerste beklimming van de dag tot op de Col de Champillon (2702 meter) hebben we een prachtig zicht op de majestueuze toppen van het Mont Blanc-massief, vanuit een heel ander gezichtspunt dan de doorsnee foto's van West-Europa's hoogste. Het is alles overweldigend, prachtig weer en niemand doet een poging om de tocht onmiddellijk verder te zetten. Verrukt zetten we ons allemaal even neer en bekijken al deze pracht, genietend van het moment. Als we dan toch de afdaling inzetten, blijft ieders blik zo lang mogelijk op de bergketen gericht, om toch alles maar goed te laten doordringen. Via Saint Rhémy en Bosses trekken we tot in Saint Léonard, waar we in een zeer mooi verzorgde B&B overnachten. "La Vieille Cloche" wordt uitgebaat door Roberto en Maddalena, die hun gasten met grote liefde in de watten leggen met streekproducten en eigenbereide terrines.

"AL EEUWENLANG WORDT DE ROUTE OVER DE COL GEBRUIKT OM DE ALPEN OVER TE STEKEN. OM DE HANDELAARS, PELGRIMS EN ZELFS DIPLOMATEN ONDERDAK TE KUNNEN BIEDEN EN TE BESCHERMEN TEGEN DE BARRE WEERSOMSTANDIGHEDEN VAN HET GEBERGTE WERD ER IN 1050 EEN HOSPICE GEBOEUWD..."

EEUWENOUDE ROUTE OVER DE GRAND SAINT BERNARD

De laatste dag zou weer een topper moeten worden op het vlak van vergezichten, we steken de Grand Saint Bernard over, 1300 positieve hoogtemeters staan ons te wachten. De weergoden beslissen er echter anders over: regen en hogerop dichte mist zullen elk mooi uitzicht verborgen houden. Zelfs het grote monument ter ere van de patroonheilige van de alpinisten (Saint-Bernard) laat zich pas op het laatste moment zien.

Al eeuwenlang wordt de route over de col gebruikt om de Alpen over te steken. Om de handelaars, pelgrims en zelfs diplomaten onderdak te kunnen bieden en te beschermen tegen de barre weersomstandigheden van het gebergte, werd door Bernard de Menthon reeds in 1050 een Hospice gebouwd. Ook nu nog is het mogelijk om als wandelaar of fietser te overnachten bij de paters, maar toch vervolgen wij onze weg naar Bourg Saint Pierre.

We opteren niet voor de traditionele weg, maar kiezen resoluut voor nog wat hoogtemeters via de Pas des Chevaux (2716 meter). Het is prachtig in deze verlaten vallei, doch de harde sneeuwvelden vragen nog een laatste grote inspanning. Maar dan zien we het Lac des Toules liggen, een stuwmeer zo'n anderhalf uur van Bourg-Saint-Pierre en zetten we de laatste passen van de TDC.

PERIODE

De hutten zijn open van eind juni tot begin september.

ACCOMMODATIE

Auberge Au Petit-Vélan
+41 27 787 11 41
www.petit-velan.ch

Cabane de Mille
+41 079 221 15 16
www.cabanedemille.ch

Cabane FXB Panossiere
+ 41 27 771 33 22
www.cabane-fxb-panossiere.ch

Cabane de Chanrion
+41 27 778 12 09
www.chanrion.ch

Rifugio Champillon
+39 3394 351 001 / +39 0165 236 266
www.rifugiochampillon.it

La Vieille Cloche
tel: (+39) 0165 78 09 27 / cell: (+39) 380 51 59 554
www.casevacanzavalledaosta.it/

KAARTMATERIAAL

283T Arolla, Carte d'Excursions 1/50.000, Swisstopo
1346 Chanrion, Carte Nationale de la Suisse 1/25.000, Swisstopo
1347 Matterhorn - Monte Cervino, Carte Nationale de la Suisse 1/25.000, Swisstopo

Relevante website: www.tourdescombins.ch

tochtgegevens

	Van	Naar	Afstand	Positieve Hm	Negatieve Hm
Dag 1	Bourg Saint Pierre (1632m)	Cab. de Mille (2472m)	13km	986	146
Dag 2	Cabane de Mille (2472m)	Cab. de FXB Panossière (2641m)	14km	907	738
Dag 3	Cab. de FXB Panossière (2641m)	Cabane de Chanrion (2462m)	12km	1288	1467
Dag 4	Cabane de Chanrion (2462m)	Rifugio Champillon (2435m)	23km	811	1123
Dag 5	Rifugio Champillon (2435m)	Saint Léonard (1518m)	17km	392	1309
Dag 6	Saint Léonard (1518m)	Bourg Saint Pierre (1632m)	18km	1297	1052